

משלשה טפחים, נחשבת כרמלית, שהמקום אינו נוח להליכה בגלל העמודים שבצדדים (ראה רשב"א). ■ להלכה, איצטבא בשיעור כרמלית, נחשבת כרמלית (ש"ע שם), ויש מסתפקים שמה אף כשגבוהה פחות משלשה טפחים, נחשבת כרמלית (שעה"צ שם, בשם הרשב"א הנ"ל).

אָבֵל בֵּין הָעֲמוּדִים דִּינְחָא תְּשִׁימִישְׁתִּיהָ לָא - רחבת השוק, בין הדוכנים שתלויים בהם סחורות למכירה, אינה כרמלית, אלא רשות הרבים (רש"י), שהרחבה מחוברת ומצורפת לרשות הרבים שיש בה חלל פנוי ברוחב שש עשרה אמה, כשיעור רשות הרבים, והרבים בוקעים מכאן לכאן, ומצטרפת הרחבה ונידונת אף היא כרשות הרבים, הגם שברחבה אין חלל פנוי של שש עשרה אמה (תוס' ד"ה אבל, ותוס' ערויבין ו, ב"ד"ה וכו'). ויש שפירש, שאף אם אין חלל פנוי מעמודים ברוחב שש עשרה אמה, נחשבת הרחבה רשות הרבים, שהעמודים בטלים לרשות הרבים ואינם ממעטים את שיעור שש עשרה אמה (רשב"א).

■ להלכה, 'בין העמודים' נחלקו הפוסקים [איך לפסוק להלכה במחלוקת שבסוגיא], אם היא רשות הרבים או כרמלית (משנ"ב שם, נ).

וְזָרֵק וְטָח בְּפִנְיֵי חַיִּיב - זרק תאנה שמנה ונדבקה על דופן הלבנה מן הצד, חייב, שכיון שהלבנה מחוברת לקרקע, הדבילה הדבוקה בצידה, ורואה את פני הקרקע, נחשבת כמונחת על הקרקע שלמטה, אף שהלבנה עצמה אינה רחבה ד' על ד', נחשבת הקרקע כמקום הנחתה (ראה רש"י ורשב"א ומהר"א בדעתו, וריב"א בתוס' ד"ה וטה, ע"פ תוס' רא"ש). ויש מפרשים, שנחשבת הקרקע כמקום הנחתה רק אם נדבקה התאנה בשלשה טפחים הסמוכים לקרקע, שהמונח שם כמונח בארץ, אבל אם נדבקה במקום גבוה, תחשב כמונחת רק אם יש חשיבות למקום הנחתה בלבנה, והיינו כאשר יש ברוחב הלבנה ד' על ד' טפחים (ראה ר"ת בתוס' ד"ה וטה, ורשב"א בדעתו).

אָבֵל הַיּוֹמִי וְהַיּוֹמִי - מיני קוצים המונחים ברשות הרבים, נחשבים מקום פטור (רש"י), כאשר אין בהם שיעור ד' על ד', ואם יש בהם שיעור ד' על ד' נחשבים כרמלית (ש"ת מהר"ם מרוטנברג, קצד), והם מושלכים ברשות הרבים לזמן ארוך ומונעים את הליכת הרבים לדרוס באותו מקום, אבל כלים ושאר דברים המונחים ברשות הרבים לזמן מועט, בטלים לרשות הרבים (רשב"א).

וְרַב אֲשֵׁי אֲמַר אֶפִּילוּ צוּאָה, שכל דבר שאינו גבוה שלשה טפחים, אינו חולק רשות לעצמו, אף שאין הולכים על גביו (רשב"א עבודת הקודש בית נתיבות ג, א), שדברים הסמוכים זה לזה פחות משלשה טפחים, נחשבים כדבר אחד מדין 'לבד' גם כאשר המקום מלא בדבר שיש בו ממשות, כמו צואה [ולא רק כשיש הפסק אויר בין הדברים הסמוכים, כאופני לבד הרגילים בש"ס] (ראה רשב"א שם; פמ"ג שסג משב"א א). ויש מפרשים הטעם שצואה אינה חולקת רשות לעצמה, משום שאינה מעכבת את הילוך הרבים, שהם פוסעים עליה בהילוכם, ולכן היא בטלה לרשות הרבים (מרדכי שעז), אבל צואה הרחבה יותר מד' טפחים שאי אפשר לפסוע עליה, אינה בטלה לרשות הרבים (חידושי הגר"א). ■ להלכה, כל דבר המונח ברשות הרבים, שאינו גבוה שלשה טפחים, אינו חולק מקום לעצמו, ואף שאין הרבים דורסים עליו, נחשב חלק מרשות הרבים (ש"ע א"ח שמה, י, ומשנ"ב שם).

קֶרְפֶּף - מקום מוקף מחיצות מוחזק לעיר, שאינו מקום דירה, אלא משמש אוצר לעצים (רש"י עירובין יח, א).

מַחֲצֵהָ הִיא אֵלָא שְׁמֻחוּסְתָּהּ דִּירוּן, שמהתורה כל מקום המוקף מחיצות, נחשב רשות היחיד, ואפילו מקום גדול מאוד (רש"י) - שהעומד בתוכו אינו רואה את המחיצות מרוב ריחוקם (ראה ביא"ל שמו, ג, שכן הוא הדין במחיצות העשויות בידי אדם), אלא שמדרבנן גזרו שמקום גדול יותר מבית סאתים [שהם חמשת אלפים אמות מרובעות], שלא הוקף לצורך דירורים נחשב כרמלית, לפי שדומה לרשות הרבים ואסור לטלטל בו ארבע אמות כמו שאסור ברשות הרבים (רש"י כאן ובעירובין סז, ב). ■ וכך נפסק להלכה. ולכן כשעושים 'עירוב' לעיר או לשכונה, צריך להקפיד שבתוך היקף המחיצות לא יהיו מקומות גדולים [בשיעור של יותר מבית סאתים] שהתשמיש שלהם לא מוגדר תשמיש של דירור, שמקומות אלו נחשבים כ'קרפף', שאפילו הוא מוקף מחיצות נחשב כרמלית, והימצאות מקומות כאלו בתוך היקף העירוב עלולים לקלקל את כל המקום שנעשה בו העירוב (ראה ש"ע א"ח שם, ובסי' שנח ובמשנ"ב וביא"ל שם וסע' ו).

וְרַב אֲשֵׁי רְשׁוּת הַיְחִיד קֶתְנִי, ולא מסתבר שהתנא יקרא לכרמלית 'רשות היחיד' (רש"י), שלדעת הכל לשון המשנה שהבקעה רשות היחיד אינו מדוקדק, ונחלקו עולא ורב אשי האם יותר מסתבר לומר שהתנא יקרא לכרמלית 'רשות היחיד', או שיותר מסתבר שהתנא יקרא לקרפף 'בקעה' (ריטב"א).

לֹא נִצְרְכָה אֵלָא לְקָרְן זְוִית וכו', שעיקר הגזירה של כרמלית גזרו חכמים משום קרן זוית, שהרבים נדחקים לשם והיא דומה לרשות הרבים, ואגב כך, גזרו גם על מקומות נוספים שיחשבו כרמלית (בעל המאור). ויש מפרשים, שמשמעות לשון כרמלית היינו קרן זוית, ושאר המקומות יש להם 'דין' כרמלית, אף שלא נקראים כרמלית (חידושי הגר"א).

הַסְּמוּכָה לְרְשׁוּת הָרְבִים, שהיו כמה בתים בנויים כשהם סמוכים ודבוקים זה לזה בשורה אחת סמוך לרשות הרבים, ואחד הבתים לא היה בנוי עמם בשורה אחת ממש, אלא כותלו שוקע קצת פנימה, ובמקום השקע נוצר חלל שיש לו שלש מחיצות [כצורת האות ח'] הפרוץ לרשות הרבים (רש"י בפ"י ראשון ע"פ שפת אמת וחז"א א"ח קז, ט), ומקום הפרוץ לרשות הרבים אינו רשות היחיד, למרות שהוא מוקף בשלש מחיצות, ומן התורה הוא מקום פטור, וחכמים גזרו עליו שיהא כרמלית (ראה רשב"א עירובין ט, א, בדעת רש"י, ובשונה ממקום המוקף שלש מחיצות שאינו פרוץ לכרמלית, שלדעתו נחשב רשות היחיד). ויש מפרשים, שהכותל של אחד הבתים שבשורת הבתים לא היה בנוי בקו ישר עם שאר הבתים, אלא נכנס פנימה באלכסון (רש"י בפ"י שני). ויש מפרשים שקרן זוית היא רחוב שיש לו שלש מחיצות, וברוח הרביעית פתוח לרשות הרבים [הנקרא 'מבוי סתום'] (המב"ם שבת יד, ד, רמ"א א"ח שמה, יד).

כִּיּוֹן דְּלֹא נִיחָא תְּשִׁימִישְׁתִּיהָ כִּי כְרַמְלִית דְּמִי ■ וכך נפסק להלכה (ראה פרטי הדינים בש"ע א"ח שמה, יד, ובמשנ"ב שם).

אֲצַטְבָּא שְׁלִפְנֵי הָעֲמוּדִים נִדּוּן כְּכַרְמְלִית - מקום ישיבת הסוחרים בשוק (רש"י), שיש לו שיעור כרמלית, שרוחבו ד' על ד' טפחים, וגבהו בין שלשה לעשרה טפחים (ב"י א"ח שמה, יד וש"ע שם). ויש שכתב, שיתכן שאף כשגובה האצטבא פחות